LAUSUNTO
12.2.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Asia: HE 207/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Yleiskommentit

Hallituksen esityksessä ehdotettu verohyvitys on Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan tarpeellinen toimenpide investointien ja talouskasvun edistämiseksi. Lisäksi sillä vastataan kiristyneeseen kansainväliseen kilpailuun investointien sijoittumisesta, se tukee teollisuuden päästövähennyksiä ja edistää strategisesti tärkeiden arvoketjujen, kuten akkujen ja vedyn sijoittumista Eurooppaan. Välineenä verohyvitys on julkisen talouden kannalta vastuullinen fiskaalisten vaikutusten jakautuessa pitkälle ajanjaksolle. Lisäksi tuen saaminen edellyttää yritykseltä taloudellisen aktiviteetin lisäämistä ja sen kohdentuminen on markkinaehtoisempaa kuin suora tuki.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että hallituksen esitys käsiteltäisiin Eduskunnassa mahdollisimman **kiireellisesti**, jotta investointihyvitystä **koskeva hakemusmenettely saadaan avatuksi**.

Esityksessä tavoitteeksi on asetettu, että hyvitystä voisi hakea mahdollisimman pian hallituksen esityksen antamisen jälkeen. Hallituksen esityksen antamispäivä oli 19.12.2024. Käytännössä hakemuksia ei kuitenkaan ole ollut vieläkään mahdollista jättää. Hakemuksen jättämisellä on olennainen merkitys, koska oikeutta hyvitykseen tulee hakea ennen investointia koskevien töiden aloittamista (ehdotettu 22 §). Suomella ei ole kansallista liikkumavaraa mainitun vaatimuksen osalta, joten olennaista on saada hakemusmenettely avatuksi.

Yksityiskohtaisemmat kommentit

Hallituksen esityksen yksityiskohtien osalta Keskuskauppakamari pistää merkille, että lausuntokierroksen jälkeen esityksestä on perustellusti poistettu yritysten kannalta haitalliset säännökset omistajanvaihdosten ja yritysjärjestelyiden vaikutuksista investointihyvityksen vähentämiseen.

Sen sijaan lausuntokierroksen perusteella ei ole päädytty muuttamaan tukikelpoisen investoinnin 50 miljoonan euron **vähimmäiskokorajaa** eikä **vähimmäiskokorajan**

tuotantolaitoskohtaista laskentatapaa. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan investoinnin vähimmäiskokorajaa koskeva tarkastelu on ehdotetussa muodossa liian suppea ja epäjohdonmukainen muun sääntelyn kanssa. Tuotantolaitoskohtainen tarkastelu tarkoittaa käytännössä sitä, ettei yhtiön tai konsernin useampaan eri tehtaaseen tekemät lain soveltamisalaan muutoin kuuluvat investoinnit voi täyttää vähimmäiskokorajaa ellei jokainen yksittäinen investointi täytä 50 miljoonan euron rajaa. EU:n valtiontukioikeudessa tuen kohteena olevana yksikkönä pidetään konsernia. Tästä syystä myös myönnettävän verohyvityksen enimmäismäärää (ehdotettu 7.3 §) tarkastellaan konsernikohtaisesti. Keskuskauppakamarin käsityksen mukaan konsernikohtaisesta laskentatavasta käydään keskusteluja komission kanssa. Lakia tulisi täydentää myöhemmin annettavalla hallituksen esityksellä heti, kun asiaa koskevat keskustelut komission kanssa sen mahdollistavat.

Esityksen mukaan **verkkosähköllä tuotettu vety** rajattaisiin kansallisesti teollisten tuotantoprosessien vähähiilistämisen ulkopuolelle, vaikka kriisi- ja siirtymäpuitteet mahdollistavat myös verkkosähköllä (ml. osin ydinvoimalla) tuotetun vedyn hyödyntämisen tukikelpoisissa investoinneissa. Keskuskauppakamari pitää rajausta periaatteellisesti ongelmallisena, koska Suomelle on tärkeää edistää vähäpäästöisen verkkosähkön hyödyntämistä vedyntuotannossa EU-tasolla ja kansallisesti. Lähes päästötön verkkosähkö on Suomelle keskeinen kilpailuetu. Rajaus myös sitoo teollisten hankkeiden mahdollisuuksia hyödyntää vähäpäästöistä vetyä vuosiksi eteenpäin. Keskuskauppakamarin käsityksen mukaan asiaa koskien käydään keskusteluja komission kanssa. Lakia tulisi täydentää myöhemmin annettavalla hallituksen esityksellä heti, kun asiaa koskevat keskustelut komission kanssa sen mahdollistavat.

Investointihyvityksen jatkokehittäminen

EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteiden asettamista rajoitteista johtuen investointiverohyvityksen hakeminen ja myöntäminen on mahdollista vain 31.12.2025 asti. Keskuskauppakamari katsoo, että Suomen tulisi varautua jatkamaan ja kehittämään investointiverohyvitystä, mikäli valtiontukisääntöjen poikkeukset jatkuvat vuoden 2025 jälkeen. Samassa yhteydessä investointiverohyvityksen jatkokehittämistä tulisi harkita muun muassa seuraavilta osin:

- Huomattavasti pienempi investoinnin vähimmäiskokoraja, esimerkiksi 10 miljoonaa euroa olisi muiden EU-maiden käytännön mukaista eikä rajaisi tarpeettomasti verohyvityksen piiriin soveltuvia hankkeita. Hyvityksen ja kriisipuitteiden kriteerit ohjaavat joka tapauksessa tuen kohdentumista vaikuttavuudeltaan merkittäviin hankkeisiin.
- Investointihyvityksen päästövähennysmääritelmä tulee kansallisesti selkeyttää johdonmukaisiksi päästökaupan kanssa. Kestävyyskriteerit täyttävä biomassa on päästökaupassa nollapäästöistä, minkä tulee olla lähtökohtana myös investointiverohyvityksen päästöjen vähentämistä koskevissa vaatimuksissa.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Tomi Viitala
Johtava veroasiantuntija